

О здрављу становника Јабланичког округа у 2006.

Извештај о здрављу становништва Јабланичког округа у 2006. години је сачињен коришћењем података званичне статистике и то:

- Статистичког приказа здравствене делатности у Јабланичком округу
- Индивидуалних извештаја о хоспитализацији
- Пријава порођаја и абортуса
- Регистара хроничних незаразних болести
- Статистичког годишњака Јабланичког округа
- података републичког статистичког завода Србије одсек за Јабланички округ

Извештај указује на здравље становништва Јабланичког округа у 2006. години, уз осврт на релевантне показатеље здравља у ранијим годинама садржаним у документима "Анализа здравственог стања становништва Јабланичког округа".

Будући да се у првој половини текуће године, због техничких разлога везаних за обраду података болничког морбидитета и морталитета извршила анализа стања здравља становништва Јабланичког округа, са закашњењем од годину дана, то је процењено да је у истој 2008. години довољно сачинити Извештај о здрављу становништва Јабланичког округа у 2006. години.

I Виталне карактеристике

- Стопа наталитета опада: 9,3/1000
- Стопа морталитета има тренд пораста: 15/1000
- Стопа природног прираштаја има тренд пада: -5,6
- Стопа фертилитета има тренд пада: 4,8/1000
- Стопа смртности одојчади има тренд пада: 2,6/1000
- Стопа мортинаталитета има тренд пада: 0,7/1000
- Стопа перинаталног морталитета има тренд пада: 9,2/1000
- Удео деце од 0 - 14 година: 16,6 %
- Удео деце од 15 - 19 година: 6,5 %
- Удео одраслих лица од 20 - 59 година: 52,6 %
- Удео одраслих лица од 60 и више година: 23,7%
- Удео непознатих лица: 0,6%

Рађање, умирање, природна обнова становништва, број жена фертилног доба и пораст удела лица старијих од 60 година живота на рачун млађих популационих група, представљају негативне демографске тенденције везане за Јабланички округ. Пре свега, ови подаци указују на чињеницу да је становништво Јабланичког округа у демографском смислу старо и да се процес демографске депопулације наставља, што је карактеристично и за Србију као селину. Пад стопа смртности одојчади, мртворођене деце на 1000 живорођене и пад смртности деце у првој години живота, указују на добру здравствену заштиту жена у току трудноће и порођаја, новорођене деце и одојчади, као и добар степен развоја здравствене заштите у целини.

II Здравље становништва Јабланичког округа

Деца предшколског узраста - ванболнички морбидитет

- I место (3.758,2/1000) Pharyngitis acuta et tonsilitis acuta
- II место (238,8/1000) Infectiones tractus respiratorii multipl. acutae lici non spec.
- III место (243,8/1000) Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta

Деца предшколског узраста - болнички морбидитет и леталитет

* Стопа хоспитализације: 162,1/1000

- I место (18,8/1000) хроничне болести крајника
- II место (16,9/1000) акутно запаљење крајних огранака душница
- III место (6,8/1000) препонска кила

* Стопа леталитета: 5,1/1000

- I место (14,5/100000) Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази
- II место (10,4/100000) недовољна дисајна функција
- III место (8,3/100000) септикемија

Три доста заступљене болести деце предшколског узраста су везане за респираторни тракт и заразне и паразитарне болести. Код деце предшколског узраста, стопа хоспитализације стагнира, док стопа леталитета има тенденцију пада. У прве три дијагнозе у оквиру болничког морбидитета спада и препонска кила. Смртност новорођенчета у болницама је најчешће везана за превремени порођај мајке и последичну инсуфицијенцију дисајне функције детета. Септикемија још увек има висок ранг у хоспиталним узроцима смрти деце предшколског узраста у Јабланичком округу.

Деца школског узраста - ванболнички морбидитет

- I место (1.685,2/1000) болести система за дисање
- II место (125,5/1000) повреде, тровања, последице деловања спољних фактора
- III место (141,4/1000) заразне и паразитарне болести

Деца школског узраста - болнички морбидитет и леталитет

* Стопа хоспитализације: 48,1/1000

- I место (2,8/1000) хроничне болести крајника
- II место (2,6/1000) акутно запаљење слепог црева
- III место (2,2/1000) астма

* Стопа леталитета: 1,2/1000

- I место (1/100000) респираторни тракт
- II место (1/100000) заразне и паразитарне болести
- III место (1/100000) повреде

Три најчешће болести деце школског узраста су везане за респираторни тракт, заразне и паразитарне болести и повреде. Код деце школског узраста, стопа хоспитализације стагнира, док стопа леталитета има тенденцију пада. У прве три дијагнозе у оквиру болничког морбидитета спада и акутно запаљење слепог црева. Смртност деце школског узраста у болницама је најчешће везана за повреде и малигне болести. Смртност услед ових узрока је спорадична, те су и стопе леталитета ниске.

Одрасла лица - ванболнички морбидитет

- I место (275,4/1000) болести система крвотока
- II место (239,2/1000) болести система за дисање
- III место (164,0/1000) болести мишићно-коштаног система и везивног ткива

Одрасла лица - болнички морбидитет и леталитет

* Стопа хоспитализације: 129,9/1000

Стопа хоспитализације лица 20 - 59 година: 96,3/1000

- I место (1,5/1000) стезање у грудима
- II место (0,4/1000) кардиоваскуларни поремећаји
- III место (0,2/1000) камен у жучној кеси

Стопа хоспитализације лица 60 година и више: 167,4/1000

- I место (10,1/1000) инфаркт мозга
- II место (7,1/1000) стезање у грудима
- III место (6,0/1000) кардиоваскуларна обољења

* Стопа леталитета: 40,7/1000

Стопа леталитета лица 20 - 59 година: 17,4/1000

- I место (1,2/10000) злоћудни тумор душника и плућа
- II место (0,9/10000) крварење у мозгу
- III место (0,7/10000) инфаркт мозга

Стопа леталитета лица 60 година и више: 14,0/1000

- I место (23,1/10000) инфаркт мозга
- II место (11,3/10000) недовољна функција срца
- III место (10/10000) акутни инфаркт срца

Код одраслих лица, стопа хоспитализације има тенденцију раста, док стопа леталитета показује тренд пада. Иста појава се бележи и код одраслих лица старости од 20 - 59 година. Три најчешће болести у групацији грађана ове животне доби су везане за респираторни, кардио-васкуларни и мишићно-коштани тракт, а у болничком морбидитету, то су спонтани порођај и порођај царским резом, као и камен у жучној кеси. У болницама је смртност лица старости од 20 - 59 година најчешће везана за малигне и цереброваскуларне болести. Смртност услед ових узрока је са релативно ниским стопама леталитета које имају тенденцију стагнације. Три најчешће болести од којих болују старији грађани од 60 и више година су везане за васкуларни систем и односе се на апоплексију, стезање у грудима и замућење сочива. У болницама је смртност лица старости од 60 година и више најчешће везана за апоплексију, инсуфицијенцију и акутни инфаркт срца. Смртност услед ових узрока је са релативно високим стопама леталитета које имају тенденцију стагнације.

Здравствено стање жена - ванболнички морбидитет

- I место (208,9/1000) болести мокраћно-полног система
- II место (30,5/1000) тумори
- III место (179,9/1000) заразне и паразитарне болести

Здравствено стање жена старости 15 и више година - болнички морбидитет

* Стопа хоспитализације жена старости 15 и више година: 44,8/1000

- I место (15,1/1000) спонтани порођај
- II место (4,0/1000) антенатални скрининг
- III место (2,8/1000) порођај царским резом

* Стопа леталитета жена старости 15 и више година

- I место (30,3/100000) Друга запаљења женских карличних органа
- II место (27,8/100000) Поремећаји менструације и Цустис
- III место (23,7/100000) злоћудни тумор јајника I материце

* Стопа хоспитализације жена 15 - 49 година: 68,5/1000

- I место (16,9/1000) Препорођајни прегледи и друге контроле трудноће
- II место (11,4/1000) Друга запаљења женских карличних органа
- III место (9,30/1000) Поремећаји менструације

* Стопа леталитета жена 15 - 49 година: 0,3/1000

Стопа порођаја код жена 15 - 49 година: 8,7/1000

Стопа прекида трудноће код жена 15 - 49 година: 23,2/1000

Стопа леталитета жена 50 и више година: 21,6/1000

Код жена су најчешће болести везане за генито-уринарни тракт, заразне болести и туморе. Стопе хоспитализације жена имају тенденцију пада, док у групацији жена од 15 - 49 година старости, стопе хоспитализације расту. Стопе леталитета расту у групацији од 15 и више година и смртност је најчешће везана за малигне процесе на дојци, материци и јајницима. Слично је и са леталитетом жена од 50 и више година код којих стопе леталитета имају изразито растући тренд. У групацији жена од 15 - 49 година, стопе леталитета имају опадајући тренд. Три најчешћа узрока хоспитализације су везана за порођај у обе добне групације жена у репродуктивном добу. Стопе порођаја расту, док стопе прекида трудноћа опадају.

III Малигне неоплазме

* Малигне неоплазме - деца предшколског узраста (популациони регистар)

- Стопа морбидитета: 5,85/100000

Девојчице:

- Hodgkin et non Hodgkin (12,2/100000)

* Малигне неоплазме - деца школског узраста (популациони регистар)

- Стопа морбидитета: 10,4/100000

Дечаци :

- Hodgkin et non hodgkin (5,04/100000)

- Leucaemia (5,04/100000)

- Neoplasma malignum cerebri (5,04/100000)

Девојчице :

- Leucaemia (5,33/100000)

* Малигне неоплазме - одрасла лица 20 - 64 године (популациони регистар)

- Стопа морбидитета: 3,1/1000

Мушкарци:

- I место (63,4/100000) плућа

- II место (30,3/100000) гркљан

- III место (27,6/100000) кожа

Жене:

- I место (80,7/100000) дојка

- II место (53,3/100000) грлић материце

- III место (36,0/100000) јајник

* Малигне неоплазме - одрасла лица 65 и више година (популациони регистар)

- Стопа морбидитета: 9,0/1000

Мушкарци:

- I место (224,7/100000) простата

- II место (176,6/100000) плућа

- III место (133,7/100000) желудац

Жене:

- I место (110,1/100000) дојка

- II место (73,4/100000) тело материце

- III место (69,3/100000) грлић материце

Малигне болести деце предшколског узраста, према популационом регистру Завода за јавно здравље, имају растући тренд, док је код деце школског узраста тренд раста још бржи. Охрабрују подаци да су стопе ниске, што указује на спорадичност настанка ових болести. Ситуација са особама старије животне доби је иста у погледу раста броја регистрованих оболелих особа, али са значајно већим стопама морбидитета. У обе добне групације (20 - 64 и 65 и више година), број регистрованих од малигнух болести се готово утростручио у односу на 1991. годину. Најчешће болести из групације малигнух обољења су везане за појаву малигног процеса на плућима код мушкараца, дојци код жена, дебелом цреву и раку коже код оба пола.

IV Општа смртност

* Смртност деце од 0 - 4 година

- Стопа морталитета: 0,12/1000

* Смртност деце од 5 - 19 година

- Стопа морталитета: 0,02/1000

* Жене стрости од 15 - 49 година

- Стопа морталитета: 1,9/1000

* Жене стрости од 50 и више година

- Стопа морталитета: 29,0/1000

* Одрасла лица од 20 и више година

- Стопа морталитета: 16,6/1000

* Одрасла лица од 20 - 59 година

- Стопа морталитета: 4,7/1000

* Одрасла лица од 60 година и више

- Стопа морталитета: 47,3/1000

Опште стопе морталитета деце старости од 0 - 19 година имају мање - више стагнирајући карактер у односу на период од пре 14 година. Исто је и код жена од 15 - 49 година старости, док жене старије од 50 година чешће умиру, као и одрасла лица старија од 20 година.

V Закључак

1. Становништво Јабланичког округа је у демографском смислу старо и процес демографске депопулације се наставља, што је карактеристично и за Србију као целину.
2. Релативно добра здравствена заштита жена у току трудноће и порођаја, новорођене деце и одојчади, као и добар степен развоја здравствене заштите у целини.
3. Уобичајна слика морбидитета деце предшколског и школског узраста. Тренд болничког лечење стагнира, док смртност деце у болницама има тенденцију пада.
4. Уобичајна слика морбидитета одраслих лица. Стопе хоспитализације имају тенденцију раста, док стопе смртности у болницама показује тренд пада. Лица старости од 20 - 59 година најчешће умиру у болницама од малигних и цереброваскуларних болести, док старији грађани умиру од апоплексије, инсуфицијенције и акутног инфаркта срца.
5. Стопе хоспитализације у групацији жена од 15 - 49 година старости расту. Стопе леталитета имају тенденцију пада. Стопе порођаја расту, док стопе прекида трудноћа опадају. Смртност у болницама је најчешће везана за малигне процесе на дојци, материци и јајницима.
6. Број регистрованих одраслих особа, оболелих од малигних болести се готово утростручио. Најчешће болести из ове групације обољења су везана за појаву малгног процеса на плућима код мушкараца, дојци код жена, дебелом цреву и раку коже код оба пола.
7. Опште стопе мотралитета деце и омладине имају мање - више стагнирајући карактер у односу на период од пре 14 година. Исто је и код жена од 15 - 49 година старости, док жене старије од 50 година чешће умиру, као и одрасла лица старија од 20 година.